



PROPOZÍCIE

HOREHRONSKÁ VALAŠKA 2025

regionálna súťažná prehliadka hudobného folklóru detí pre okres Brezno



1. Všeobecná charakteristika

1.1 Charakteristika súťaže

Horehronská valaška je regionálna súťažná prehliadka hudobného folklóru detí pre okres Brezno. Je určená deťom vo veku od 6 do 16 rokov. Súťažiť môžu ľudové hudby, sólisti speváci a spevácke duá, spevácke skupiny a inštrumentalisti. Súťaž nie je tematicky zameraná a je organizovaná každý rok. Odborným a organizačným garantom je Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici v spolupráci s obcou Telgárt.

1.2 Ciele súťažnej prehliadky:

Hlavným cieľom súťažnej prehliadky je:

- nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a získavanie umelecko-odborného rastu kolektívov a interpretov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie hudobného folklóru;
- podporovať a rozvíjať vzťah k ľudovej kultúre;
- podnecovať aktívnu činnosť v jej oblasti;
- podporovať poznanie hudobného a speváckeho folklóru, rozvíjať a podnecovať hudobné a spevácke nadanie a kreativitu;
- umožniť prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti a konfrontovať ich s výsledkami iných;
- poskytnúť priestor na vzájomnú konzultáciu a diskusiu súťažiacich s členmi odbornej poroty;
- aktivizovať interpretov a priaznivcov hudobného folklóru, aby vyhľadávali, spracúvali a interpretovali hudobný materiál s dôrazom na dodržiavanie a rozvíjanie štýlotvorných interpretačných znakov tradičnej ľudovej hudby;
- podporiť činnosť a existenciu kolektívov a sólistov interpretujúcich ľudovú hudbu;
- objavovať nové talenty.



2. Štruktúra súťaže

2.1 Kolá súťaže

Súťaž má postupový charakter a je jednostupňová:

- základným stupňom súťaže je regionálna súťažná prehliadka *Horehronská valaška* vyhlasovaná Stredoslovenským osvetovým strediskom v Banskej Bystrici.

Súťažná prehliadka pozostáva zo súťažných vystúpení, z interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o iné aktivity.

2.2 Súťažné kategórie

V kategórii sólisti speváci a spevácke duá, spevácke skupiny a sólisti inštrumentalisti sú vyhlásené dve kategórie podľa veku:

- I. kategória od 6 do 10 rokov (1. - 4. ročník ZŠ);
- II. kategória od 11 do 16 rokov (5. - 9. ročník ZŠ).

2.2.1 Ľudové hudby

Počet členov: 3 – 8.

Nástrojové zloženie musí obsahovať tie hudobné nástroje, ktoré v tradičnej slovenskej ansámbovej hudbe plnia melodickú, resp. harmonicko-rytmickú funkciu, t. j. husle, kontra, kontrabas. Alternatívou husľovej, resp. violovej kontry môže byť akordeón. Takéto základné nástrojové obsadenie môže byť doplnené o ďalšie hudobné nástroje zodpovedajúce hudobnej tradícii regiónu, z ktorého pochádza interpretovaný hudobný materiál.

2.2.2 Spevácke skupiny

Počet členov: 3 – 12.

Hudobný sprievod je povolený v podobe jedného inštrumentalistu¹ alebo ľudovej hudby.

2.2.3 Sólisti speváci a spevácke duá

Hudobný sprievod je povolený v podobe jedného inštrumentalistu² alebo ľudovej hudby.

¹ Hudobný nástroj z tradičného hudobného inštrumentára.

² Hudobný nástroj z tradičného hudobného inštrumentára.



2.2.4 Sólisti inštrumentalisti

Hudobný sprievod sólistu inštrumentalistu **nie je povolený**. Hudobný nástroj musí patriť do inštrumentára tradičnej ľudovej hudby a primárne spĺňať melodickú funkciu (napr. pastierske píšťaly, gajdy, gajdica, ústna harmonika, heligónka atď.). Inštrumentalista môže spievať, pri hodnotení sa však prihliada na inštrumentálny prejav. V rámci jedného súťažného čísla môže inštrumentalista hrať iba na jednom hudobnom nástroji.

3. Podmienky pre súťažiacich

3.1 Prihlasovanie

Na súťaž sa môžu prihlásiť všetky kolektívy a sólisti umelecky činní v okrese Brezno z ktorého čerpajú i hudobný a spevácky materiál. Do regionálneho kola sa súťažiaci prihlasujú podľa miesta svojho bydliska alebo pôsobenia vyplnením prihlášky, ktorá je zverejnená na webovej stránke Stredoslovenského osvetového strediska.

3.2 Súťažné podmienky

Súťažiaci prechádzajú regionálnym kolom so súťažným vystúpením, ktoré musí byť v rozsahu 3 až 5 minút. V čase prihlásenia do súťaže musia mať súťažiaci maximálny vek 16 rokov. Odporúča sa interpretovať hudobný a spevácky materiál z lokalít, odkiaľ interpreti pochádzajú, prípadne kde dlhodobo pôsobia. V kategórii ľudovej hudby je v rámci súťažného vystúpenia povolené účinkovanie dvoch pedagógov³, ktorí môžu hrať na hudobnom nástroji sprievodnej funkcie⁴ a v odôvodnených prípadoch aj melodickej funkcie⁵. Pedagógovia nemajú povolené viesť kapelu ako predníci ľudových hudieb. Hra z nôt nie je povolená. Odporúča sa interpretovať hudobný materiál z regiónu, z ktorého pochádza interpret.

³ Pedagógovia, ktorí sú uvedení v prihláške a pripravovali súťažiacu kapelu na regionálnu súťažnú prehliadku.

⁴ Kontrabas, husľová/violová kontra, cimbal, akordeón/heligónka.

⁵ Pedagógovia môžu doplniť hudobné zoskupenie kapely ako druhí huslisti alebo ako hráči na inom melodickom nástroji v prípade, že to vyžaduje charakter hudobného materiálu.



4. Hodnotenie súťaže

4.1 Porota

Porota v počte 3 až 5 aktívnych odborníkov pozostáva z oblasti etnomuzikológie, muzikológie a etnológie s viacročnou praxou. Odporúča sa zastúpenie porotcov so zameraním na spev, ansámblovú hudbu a hru na sólových nástrojoch. Porotu na regionálnu súťaž vymenuje Stredoslovenské osvetové stredisko. Člen odbornej poroty nesmie byť v konflikte záujmov, t. j. nie je vedúcim súťažného kolektívu, autorom súťažného čísla alebo je v blízkom príbuzenskom vzťahu s účinkujúcimi.

4.2 Hodnotenie súťaže

Hodnotenie interpretov a kolektívov prebieha zaradením všetkých účinkujúcich do bronzového, strieborného a zlatého pásma. V každej kategórii porota udeľuje jedného laureáta. V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť i špeciálne ceny. Predseda poroty spracováva hodnotiacu správu obsahujúcu odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty.

V rámci súťaže bude udelená jedna hlavná cena. Hlavná cena sa určí na základe sčítania všetkých bodov, ktoré sú pridelené súťažiacim na základe umiestnenia v jednotlivých pásmach⁶.

4.3 Kritériá hodnotenia

4.3.1 Všeobecne

Repertoár - výber piesní adekvátny veku interpretov a ich interpretačným možnostiam. Dramaturgická výstavba a scénické spracovanie tematicky uceleného súťažného čísla. Spracovanie hudobného materiálu z audiovizuálnych alebo písomných prameňov. Dodržiavanie a zvládnutie lokálnych a regionálnych štýlovo-interpretačných znakov. Technická a interpretačná úroveň súťažiacich a celkový výraz.

⁶ Titul laureát 4 body, zlaté pásmo 3 body, strieborné pásmo 2 body, bronzové pásmo 1 bod. V prípade rovného počtu bodov dvoch kolektívov určuje hlavnú cenu odborná porota.



4.3.2 V kategórii ľudové hudby

Intonácia a súhra celého hudobného zoskupenia⁷, technika hry na jednotlivých hudobných nástrojoch, vhodnosť výberu nástrojového obsadenia vo vzťahu k interpretovanému hudobnému materiálu, dodržiavanie a zvládnutie štýlovo-interpretačných znakov ansámblového prejavu (variačná technika, harmonicko-rytmický sprievod a pod.).

4.3.3 V kategórii sólisti speváci, spevácke duá

Kvalita hlasov (farba, rozsah), súzvuk hlasov speváckeho dua, intonácia, vyváženosť a proporčné zastúpenie jednotlivých hlasov a súzvuk v rámci speváckeho dua, dodržiavanie štýlotvorných vokálnych prvkov typických pre danú lokalitu alebo región (dodržiavanie vedenia hlasov, spôsob tvorby tónu, predspev, výskanie a pod.).

4.3.4 V kategórii sólisti inštrumentalisti

Technika hry, výber piesní zodpovedajúci typu nástroja, dodržiavanie a zvládnutie štýlovo-interpretačných znakov, typických pre danú lokalitu alebo región a sprievodný spev, ak je v súlade s charakterom regiónu a typom hudobného nástroja. Primárne sa však hodnotí hra na hudobný nástroj.

5. Kontakt

5.1 V prípade nejasností kontaktuje, prosím, metodičku pre tradičnú kultúru:

Mgr. Gabriela Kováčiková

Stredoslovenské osvetové stredisko

Dolná 35,

975 25 Banská Bystrica kovacikova@sosbb.sk

+421 940 982 682

V Banskej Bystrici, 07. 01. 2025

⁷ V prípade že s ľudovou hudbou účinkujú aj pedagógovia, v rámci intonácie a súhry sa hodnotí výkon detských interpretov.



.....

Mgr. Tatiana Salajová

riaditeľka Stredoslovenského osvetového strediska